

Insanlara verilən ömür qı-sadır, özü də çox qı-sadır. Allahın bəxş etdiyi be-siklə məzar arasındakı bu qı-sa ömrü ləyaqət və şərəflə yaşayan insan fiziki ölümlü ilə əbədi həyat qazana bilər. Ümumiyyətlə, in-sanlar bu dünyanı tərkdərkən birdəfəlik ölmürlər, tamam yox olurlar, onları xatırlayan, yada salan, xeyirxah əməllərini dilə gətirən adamların fikirlərində, xə-yallarında, təsəvvürlərində yaşa-yırlar. Uzaq Şərq ölkələrinin bəzi-lərində bir insan öləndə yaxın adamları toplaşb mərhumun xeyir əməllərini yada salaraq onu tərənnüm edirlər. Yetmiş illik ömrünün hər anı, hər günü, hər ayı və ili tərən-nüm ediləsi insanlardan biri də oğul dərdinə dözmə-yörək bu həyatla vidalaşan Ənvər Niftulla oğlu İma-novdur.

Ömrünün altıncı onilliyində akademik Yaqub Mahmudov Ənvər İmanov haqqında yazırdı: "Nə yaxşı ki, sən varsan, tək-tək sən kimiləri var, dos-tum Ənvər! Fani dünyamızı sürətlə dəyişir, dünya də-yişdikcə milli-mənəvi dəyərlərimiz də aşılanıb əldən gedir... Mən səni ümid yeri, xeyir əməllər sahibi olan tək-tək nadir insanlardan biri sanıram! Sən bu sürətlə dəyişən dünyada dəyişməyərək qalan, el-obasma, xalqına örnək olaraq yaşayan Vətən oğlusun! Xoşbəxt insansan ki, səni Tanrı çoxlarından fərqli olaraq ümid yeri kimi xələf edib... Nə yaxşı ki, bu dünyada Ənvər İmanov var". On il sonra ürək ağrısı və təəssüf hissi ilə bu fikirləri yazmaq məcburiyyətində qalıbm: "İnsanlığ və dostluq etalonu olan Ənvər İmanov artıq bu dünyada yoxdur, əbədi dünyadadır, ciyərpərsi Bəxtiyarla baş-başdır. Ondan bizlərə qalan ölçətməz, ünyetməz xatirələrdir..."

Sarvan kəndindən başlanan ömür yolu...

Ənvər İmanov 2 oktyabr 1952-ci ildə Salyan rayonunun Sarvan kəndində Niftulla kişi ilə Dünyaxanım ananın ailəsində dünyaya gəlib. Nəci bəy nəsli şəcərəsinə malik olan balaca Ənvər hələ kiçik yaşlarından genetik imkanları ilə seçilib. O, ilk həyat dərslərini valideynləri ilə bərabər dayıları böyük maarifi Abuzər Ağayevdən, pedaqoq alim Əjdər Ağayevdən, Ağası Ağayevdən alıb, qüdrətli və əvəzəilməz ailə məktəbini uğurla bitirib. Məktəbdə oxuyarkən fərasəti və diribə-lgi ilə müəllimlərin sevimlisinə çevrilib. IV sinifdə oxuyanda ilk yazısı "Azərbaycan pioneri" qəzetində dərc edilmiş, adı məktəbin və kəndin hüduqlarından çox-çox uzaqlarda eşidilməyə başlayıb. Hekayələri və rəsm əsərləri ilə Azərbaycan uşaq mətbuatında çixışlar edib, müxtəlif müsabiqələrin qalibi kimi həmyaşıdlarından seçilib, məktəbin fəxrinə çevrilib. İllər bir birini əvəzlədikcə ona uğur gətirib.1960-1970-ci illərdə Qırımqazkənd kənd orta məktəbində, 1970-1974-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun (indiki ADPU-nun) Filologiya fakültəsində oxuyub. Pedaqoji fəaliyyətinə 1974-cü ildə Neftçala rayonunun Xolqarabucaq kənd orta məktəbində Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimi kimi başlayıb. 1976-cı ildə həmin məktəbdə direktor müavini vəzifəsinə irəli çəkilib və 4 il həmin məktəbdə tərbiyə işləri üzrə təşkilatçı vəzifəsində çalışıb.

Aspirantura illəri

Keçən əsrin 70-80-ci illərində gənclərdə elmə güclü maraq və meyl vardı. Alim təhsil müəssisələrini fərqlənmə diplomu ilə bitirənlərin əksəriyyəti aspirantura təhsili almağa üstünlük verirdi. Bu, bir tərəfdən gənclərdəki daxili motivlə, digər tərəfdən isə elmi dərəcəsi və elmi adı olanlara dövlətin yaratdığı çox yüksək imkanlarla bağlı idi. Həmin dövrdə Azərbaycan Elmi Tədqiqat Pedaqoji Elmlər İnstitutunda (ETPEİ) pedaqoji elmlərin ayrı-ayrı sahələri üzrə güclü məktəb yaranmışdı. Burada pedaqogika və

Hərənin bir ömrü var...

dəfə etməyə hazırlaşdığı bir vaxtda maarif nazirinin müavini Zahid Qaralov tərəfindən Maarif Nazirliyində işə dəvət olundu. O, burada işgüzarlığı, məsuliyyəti, çalışqanlıq, təşəbbüskarlığı, uğurlu fəaliyyəti ilə seçildi, əsl məmur-mütəxəssis kimi formalaşdı, qısa bir vaxtda vəzifə pillələrində sürətlə irəlilədi.

Maarif Nazirliyində Təhsil Nazirliyinə

Ənvər İmanovun şərfli və mənalı ömrünün 30 ili Təhsil Nazirliyi ilə bağlı olmuşdur. O, 1985-1988-ci illərdə Azərbaycan SSR Maarif Nazirliyinin Respublika Metodkabinetində metodist, tərbiyə laboratoriyasının müdiri, 1989-1992-ci illərdə Xəlv Təhsil Nazirliyinin RTMM-də ümum-təhsil fənlərinin tədrisi kabinetinin müdiri, 1992-2015-ci illərdə Təhsil Nazirliyinin Ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin aparıcı inspektor, böyük məsləhətçi və baş məsləhətçi vəzifələrində çalışmışdır. Bu illərdə elmi yaradıcılığını da davam etdirmiş, Azərbaycan pedaqogikası tarixi və nəzəriyyəsi ixtisası üzrə Müdafiə Şurası olmağında Gürcüstanla getməli olmuş, 1986-cı ildə Tbilisidə Y.S.Qoçbəşvili adına Elmi Tədqiqat Pedaqoji Elmlər İnstitutunda "Axsam (qiyabi) ümum-təhsil məktəbi şagirdlərinin istehsalat təcrübəsindən tədris prosesində istifadə təlim və peşəyönümü işinin keyfiyyətini yüksəldən vasitə kimi" mövzusunda dissertasiya işini uğurla müdafiə edərək pedaqoji elmlər namizədi (pedaqogika üzrə fəlsəfə doktoru) elmi dərəcəsi almışdır.

Nəzəriyyədən təcrübəyə

Yüksək elmi-nəzəri hazırlığı ilə seçilən Ənvər İmanov Təhsil Nazirliyində çalışarkən pedaqoji mətbuatda elmi-pedaqoji və publisistik yazılarla çixış etməklə yanaşı, həm də peşəkər konfranslardakı elmi çıxışları ilə tədqiqatçı alimlərin diqqətini cəlb etdi. Onların zəmanəti ilə elmi məqalələri işiq üzü gördü, yaradıcılıq imkanları ilə həmkarlarından seçildi. Üç il müddətində namizədlik dissertasiyasını yazıb başa çatdıran Ənvər müəllim 11 noyabr 1983-cü ildə direktor Zahid Qaralovun əmri ilə institutun "Təlim-tərbiyənin sosioloji problemləri" bölməsinə kiçik elmi işçi təyin olundu. Səbr və təmkinlə istehsalat təcrübəsinin təşkili xüsusiyyətlərini öyrəndi, axşam (qiyabi) ümum-təhsil məktəblərində onlardan peşəyönümü işinin keyfiyyətini yüksəldən vasitə kimi istifadə olunmasının nəzəri və praktik əhəmiyyətini üzə çıxardı. Tədqiq etdiyi problemlə bağlı nəşr etdirilən qəzet və jurnal məqalələri ona peşəkər tədqiqatçı statusu qazandırdı.

Pedaqoji yaradıcılığı, tədqiqatçılıq səliqə-sahmanı və qabiliyyəti ilə seçilən Ənvər müəllim həm də şəxsiyyət bütövlüyü, işgüzarlığı, səmimiyyəti, ciddiliyi və incə yumor hissi ilə həmkarlarının sevimlisinə çevrildi. 1985-ci ildə Ənvər müəllim çoxdan başa çatdırdığı namizədlik (fəlsəfə doktorluğu) dissertasiyasını mü-

kili" (1987), "Ümum-təhsil məktəblərində tərbiyəyə kompleks yanaşma üzrə işin təşkilinə dair metodik tövsiyə" (1988), "Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin şöbələrinin işinin təşkili haqqında" (2003) metodik tövsiyələri nəşr olundu.

"Təlim prosesi və məhsuldar" (1990) monoqrafiyası Ənvər müəllimin yaradıcılığında mühüm yer tutur. Kitabda işləyən gənclərin təliminin məhsuldar əməklə əlaqələndirilməsinin xüsusiyyətləri, istehsalat təcrübəsindən təlim prosesində istifadə, işləyən gənclərin peşəyönümünün optimallaşdırılması yolları, məktəblilərin əmək hazırlığında ümumi məsələləri araşdırılıb.

2002-ci ildə geniş ön söz yazdığı və tərtib etdiyi "Doktor Sahib İmanov yaxşı insanlar arasında" kitabı işiq üzü görüb. Kitabda 1973-1991-ci illərdə Salyan Rayonlararası Stomatoloji Poliklinikasının baş həkimi vəzifəsində çalışmış mərhum Sahib Niftulla oğlu İmanovun həyat və fəaliyyətinə bəhs edilir. Son illərdə xeyli publisistik yazısı işiq üzü görmüşdü: "Açıq dərslər" və "Ustad dərsləri" müasir təhsil strategiyası kimi" (2017), "Ağız ədəbiyyatının mahir tədqiqatçısı" (2022), "Müdrək həkimin yaşayan obrazı" (2022), "Fədakarlığın ziyalı nümunəsi (Tariyel Abbaslının 70 illiyinə bir neçə söz" (2022), "Dostluğun Tariyel ünvanı" (2022) və s.

Təhsil islahatlarına töhfə

Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra digər sahələrdə olduğu kimi, təhsil sahəsində də islahatlara başlandı. Ulu Öndərin siyasi hakimiyyətə qayıdırdan sonra bu proses daha da sürətləndi və sistemli xarakter aldı. Təhsil islahatlarının uğurla aparılması zəruri normativ-hüquqi bazanın yaradılması ilə bağlı idi. Təhsillə bağlı SSRİ-dən miras qalmış qanun, qərar və göstərişlərlə yanaşı, təhsil quruculuğunda uğur qazanmaq mümkün deyildi. Birmənalı olaraq deyə bilərəm ki, 1995-2015-ci illərdə Təhsil Nazirliyində (Maarif Nazirliyində və Xəlv Təhsili Nazirliyində) ali və orta ixtisas təhsilinin təşkili, idarəedilməsi, təhsilin məzmunu və həbbət və müharibəyə nifrot hissələrinin tərbiyə olunması metodikası" (1986), "Ədəbiyyatdan si-nəyifdənərix işlər" (1988), "Ailə həyatının etika və psixologiyası" kursunun tədrisi metodikasının ümumi məsələləri" (1988), "Uşaq bağçasında tərbiyə və təlim proqramı"na dair müntəxəbat" (1989), "Azərbaycan SSR ümum-təhsil məktəblərində imtahanlar, şagirdlərin sinifdən-sinfə keçirilməsi və buraxılışı haqqında təlimat (1989-1990-cı dərslər ili)" (1990) və tanınmış təhsil təşkilatçısı Abuzər Ağayevdən anadən olmasının 80 illiyinə həsr olunmuş "Ədəbiyyatçılıq" (2004) kitabları nəşr olundu. 1989-1992-ci illərdə onun redaktorluğu ilə "Təhsil Nazirliyinin əmr və təlimatlar" aylıq məcmuəsi işiq üzü gördü.

Həmin illərdə onun "Ümum-təhsil məktəblərində şagirdlərin əmək hazırlığının təşkili məsələsinə dair" (1985), "Qiyabi orta məktəblərdə müstəqil işlərin təş-

Beynəlxalq konfranslarda və layihələrdə iştirak

Ənvər müəllim təhsilin idarəedilməsi, təhsildə şəffafılıq, cavabdehlik və antikorrupsiya ilə bağlı beynəlxalq konfransların və layihələrin iştirakçısı olub. O, 2005-2015-ci illərdə "Təhsildə şəffafılıq, cavabdehlik və antikorrupsiya tədbirləri" Beynəlxalq layihəsi üzrə Təhsil Nazirliyində yaradılmış korruptsiyaya qarşı mübarizə komissiyasının üzvü olub. Beynəlxalq Antikorrupsiya Konqresinin 2007-ci ildə Parisdə keçirilən yay məktəbinin dinləyicisi, 2008-ci ildə Afinada, 2012-ci ildə Braziliyada təşkil edilən konqreslərin iştirakçısı olmuşdur. 2013-cü ildə "Qafqazda biomüxtəlifliyin idarəedilməsi" proqramı üzrə Almaniyanın Münhen Texniki Universitetinin təlim-tədris bazalarında tədris təcrübəsi keçmişdir.

Döğmə Universitetdə

Dövlət qulluğunun kiçik müşaviri olan Ənvər İmanov təqəddimə çıxması ilə əlaqədar olaraq Təhsil Nazirliyindən ayrılaraq vaxtı ilə tələbəsi olduğu Pedaqoji Universitetə qayıdır, tədris-metodik xidmət sahəsində zəngin təcrübəyə malik olması nəzərə alınaraq ADPU-nun Tədris-metodika şöbəsinin müdr müavini vəzifəsinə təyin olunur. 19 sentyabr 2016-cı ildə struktur dəyişikliyinə uyğun olaraq ADPU-da yaradılan Tədris idarə olunması və tədris texnologiyaları mərkəzinə, 29 dekabr 2017-ci ildə isə Tədris departamentinə müdr müavini təyin edilir. Həmin ilin sentyabrından Ümumi pedaqogika kafedrasında 0,5 ştat əvəzçiliklə baş müəllim işləməyə başlayır, Kimya-biologiya və Fizika fakültələrində pe-daqogika fənlərində mühazirələr oxumağa başlayır. 28 mart 2017-ci ildə Ümumi pedaqogika kafedrasına dosent vəzifəsinə təyin olunan Ənvər İmanov 23 may 2019-cu ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında AAK tərəfindən dosent elmi dərəcəsi verilir. 27 sentyabr 2021-ci ildə Universitetdə yeni yaradılan Təhsil menecment kafedrasına 0,5 ştat əvəzçiliklə dosent vəzifəsinə təyin olunan Ənvər müəllim ixtisasın tədris planının və fənn proqramlarının hazırlanmasında səmərəli fəaliyyəti ilə yadda qalıb. O, həm də ADPU-da ümumi pedaqogika, pedaqogika və təhsilin tarixi ixtisası üzrə yaradılan Dissertasiya Şurasının nəzdindəki elmi seminarın üzvü idi. Tələbkar və prinsiplə bağlı yanaşı həm də ədalətli və xeyirxah idi. Rəhbərlik etdiyim həmin seminarla 3 il onlarla birlikdə işlədik. O qədər də böyük olmayan kollektivimizdə hamı onu təhsil qanunvericiliyini, təhsil islahatlarının səciyyəvi xüsusiyyətlərini, müasir pedaqoji nəzəriyyələri, sənədləşmə işlərini, pedaqogikanın metodoloji problemlərini dərinləndirən bilən alim kimi yaxşı tanıyırdı və ehtiram bəsləyirdi. Təhsillə bağlı normativ-hüquqi sənədlərdən söhbət düşəndə gülümsəyərək xəffif səsle deyirdi: "Elə deyil, e, onu əlimlə belə yazmışam..."

Ovculuğa meyl saldı...

Ənvər müəllimin hobbisi ovculuq idi. Bakıda yaşasa da ovculuqun Xəzərin Neftçala sahəsində ovculuğa gedərdi. Ovculuğa o qədər meyl salmışdı ki, Neftçalada Xəzərin sahilində bağ evi almışdı. İkimərtəbəli bağ evi dənizin lap yaxınlığında yerləşirdi. Tale elə gətirdi ki, professorlar Ramiz Əliyev və Müseyib İlyasovla 2019-cu ilin sazaqlı-saxtılı dekabr ayında bağda onun qonağı oldu. Təbiət vurğunu olan Ənvər müəllimin səliqə-sahmanı, ovculuq bacarığı, yemək bəşirmək, qonaq qarşılamaq və yola salmaq mədəniyyəti bizi heyran etdi. Ənvər müəllimlə həm də tədbirləri yüksək səviyyədə təşkil etmək qabiliyyəti vardı. 26 oktyabr 2019-cu ildə S.İmanov adına Neftçala şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbdə professor Əjdər Ağayev və həsr olunmuş yüksək səviyyəli tədbir onun "əl işi" idi. İştirakçısı olduğu tədbirdə respublikanın tanınmış pedaqoq alimləri, Təhsil Şurasının üzvləri, Ənvərin dostları və məktəbin müəllim-şagird kollektivi iştirak etdi. Böyük alim Əjdər Ağayevin xatirəsinə həsr edilmiş tədbir qədrşünaslıq nümunəsi, millətin tarixində və taleyində, maariflənməsində mühüm rol oynayan işıqlı insanlara ehtiramın ifadəsi kimi yaddaşımızda qalıb.

Oğul dərdiydi dərdi...

Ənvər müəllimlə Firuzə xanımın ailəsində 3 övlad böyüyüb pərvəzlənmişdi: oğlu Bəxtiyar, qızları Dünyaxanım və Nərgiz. İmanovlar ailəsi 5 nəvənin sevinci payını yaşayırdı. Ənvər müəllimin həyatı da, həyatı da al-əlvan və güllü-çiçəklili idi. 2021-ci ildə həyat bağçası birdən-birə soldu. Zalım fələk aləmin ümidgahı, iki bacının tək qardaşı Bəxtiyar bəxtiyar olmağa qoymadı. Qəfil-dən oğlu Bəxtiyar dünyasını dəyişdi. Bəxtiyar 4 avqust 1978-ci ildə anadən olmuşdu.1995-ci ildə 179 nömrəli məktəbi bitirmişdi. 1995-1999-cu illərdə Azərbaycan Dillər Universitetinin bakalavr, 1999-2001-ci illərdə Gəncə Döv-

lət Universitetinin magistratura pillələrində təhsil almışdı. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin metodik xidmətlər sahəsində, Bakı Sənaye Pedaqoji Texnikumunda, Bakı Dövlət İqtisadiyyat və Humanitar Kollecinə, Azərbaycan İqtisad Universitetinin nəzdindəki Sosial İqtisad Kollecinə pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olmuşdu. Müxtəlif idman növləri ilə məşğul olurdu. 43 yaşında qəflətən ürəyi dayandı. Nicat və Ənvər adlı iki yadigarı qaldı.

Son söz və ya akademik Rafael Hüseyn yazır

Əziz Ənvərin faciəli və xoşbəxt ölümü xəbərini Vətəndən uzaqlarda ürək ağrısı ilə aldım. Bu itki faciəlidir. Ona görə ki, Ənvər işıqlı adam idi, saf şəxsiyyət idi, gərəkli mütəxəssis idi və belə dəyərlərin, zəngin mədəniyyətlərin sayının gədikcə azaldığı, tükəndiyi çağda, əlbəttə ki, bu cür itki çox yandırıcıdır. Anma onsuz da ölüm hamı üçün var. Ənvər də hər kəs kimi bir gün gedəsi idi. Ancaq onun son saatı balasının hüzurunda baş verdi. Bu gedişlə də ata məhəbbətinin böyüklüyünü, tükənməzliyini və hamı da nə azablı yük olduğunu sübut etdi. 1992-ci ildə mən Təhsil Nazirliyində orta məktəblər proqramının tərtibi üzrə komissiyanın rəhbəri təyin edilmişdim. Çox ciddi işlər görür, köklü dəyişiklikləri gerçəkləşdirirdik. Tərəfdarlarımız çox olsa da, əleyhdarlarımız da az deyildi. Təhsilimizin sağlamlıq gələcəyi uğrunda əsl bəyaz mübarizə gəzirdi və bir sıra ifrat mühafizəkarların inadlı müqavimətlərini qıra-qıra irəliləyirdik. Ənvər o günlərdə ən etibarlı mövqədəşlərindən idi. Həm sadaqət, həm də bilikləri ilə. Təbii ki, bütün bunlar baş verəndə keçən əsr idi. İndi Ənvər sanki bir an içində əslərəcə uzaqlara uçub getdi. Bizi ağrıdır, üzür bu gediş. Ancaq kim bilir, bəlkə indi Ənvər orda - heç vaxtla əlimiz, səsimiz çatmayan ucalarda balasını tək qalmaqdan qurtardığına görə özünü bu vəfasız və narahat dünyada olduğundan qat-qat məmnun hiss edirdi?!

Rus yazıçısı F.Dostoyevski yazırdı ki, xalq ancaq sevdidiyi insanları yaddaşında saxlayır. Sərvəti öz şəxsiyyəti olan Ənvər İmanov da yüksək əlaqi və fəziləti, xeyirxahlığı, sadəliyi, sədaqəti, təvazökarlığı, səbr və təmkinli, işgüzarlığı ilə doğmalarının və onu tanı-

Ədəbiyyətin əbədi qonağı

yanlarını yaddaşına köçdü. Firuzə xanım sirdaşını, Dünyaxanım və Nərgiz arxa-dayaqlarını, nəvələr babalarını, Nazim Kazımov və dostları cavan və müdrək ağsaqqalı itirdi. Vidadi Orucovun sınınamış və sadiq dostu Ənvər İmanovun 70 illik ömrü xatirəyə döndü: həmişə xatırlanan və daim anılan xatirəyə. Ənvər İmanov Saray kənd qəbiristanlığının deyil, ədəbiyyətin əbədi qonağına çevrildi. Allah rəhmət eləsin!

Fərrux RÜSTƏMOV,
ADPU-nun İbtidai təhsil fakültəsinin dekanı,
pedaqoji elmlər doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi